

Π Ο Ι Κ Ι Α .

ἙΡΑΙΑΙ ΤΕΧΝΑΙ.

Ἐπέτειος συνέλευσις τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Κατὰ τὴν 29 τοῦ παρελθόντος Μαΐου συνεκροτήθη εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἐντὸς τοῦ Παρθενῶνος αὐτοῦ, ἡ τετάρτη γενικὴ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας συνέλευσις. Ἡ διὰ τῆς πρόνοιᾳς φιλομούσων καὶ φιλαρχαίων τινῶν ἀνδρῶν πρὸ τριῶν καὶ ἐπέκεινὰ ἐτῶν συζηθεῖσα εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἀρχαίας τέχνης ἑταιρεία αὕτη, σκοπὸν προτίθεται, ὡς γινώσκον, τὴν ἀνεύρεσιν, συναρμολογίαν καὶ ἐξήγησιν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιοτήτων, τῆς ἀνεξιτήλου ταύτης διαθήκης τῶν προγόνων μας. Αἱ ἐργασίαι καὶ πρόοδοί της, κατὰ πρῶτον μικραὶ, ἔλαβαν κατὰ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον ἔτος ὄχι μικρὰν τὴν ἀνάπτυξιν· τὰ μέλη της, ὅτε ἐσυζήθη 26 μόνα ἀριθμούμενα, συμποσοῦνται ἤδη ὑπὲρ τὰ τριακόσια, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἐπίσημοι ξένοι ἄνδρες, παρόντες εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος ἐπεχείρισε κηδεῖαν τῶν ἐνδόξων αὐτῶν τῆς τέχνης νεκρῶν, ὅσους ὁ μετὰ τοῦ χρόνου καὶ τῆς τυραννίας ἐπὶ δισχίλια ἔτη ἀγῶν τῆς πατρώας γῆς ἀφῆκεν ἀποινὴ διασυρομένους καὶ κολοβωμένους, συνομολογοῦσι μεθ' ἡμῶν τὸ ἱερὸν τοῦ καθήκοντος, καὶ ἐγγυῶνται τὴν εὐτυχὴ αὐτοῦ περαίωσιν.

Ἡ κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος ἐπέτειος τῆς ἑταιρείας συνέλευσις ἦτο πολυπληθεστέρα ὄλων τῶν προγενεσέρων περὶ τὰ ἐξή-

κοντα μέλη ἦσαν παρόντα, [ἐνῶ πέρυσι μόλις 36] καὶ παρὰ ταῦτα πλήθος ἱκανὸν ἀκροατῶν, ἀπὸ τὸ ὅποσον εὐχαρίσως ἐπληροφορήθημεν ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ λατρεία τῆς τέχνης ἔχει ὁπαδούς μεταξὺ τοῦ καλοῦ φύλου. Τὸ θέαμα ἦτο τῶνόντι λαμπρὸν καὶ θαυμασμοῦ πρόξενον· σιγῇ βαθεῖα ἐπεκράτει κατὰ τὴν ἱερὰν πέτραν· τὸ ἀκροατήριον, συνεχόμενον ἀπὸ βαθὺ εὐλαβείας αἶσθημα, ἔμεινεν ἄφωνον ἐπὶ τῇ ἀπεκδοχῇ τῆς ἐνάρξεως τῆς τελετῆς, ἢ ἐὰν ἐξέφραζε τις μεταξὺ ἡμῶν τοὺς πόθους καὶ τὰς ἰδέας του, ἐψιθύριζε μᾶλλον ἢ ἐλάλει, ὥσανεὶ εὐρισκόμενος εἰς ναὸν τοῦ Ὑψίστου. Πέραν, πρὸς μεσημβρίαν, ἡ θάλασσα τοῦ Φαλήρου ἐχρυσίζετο ὑπὸ τῶν τελευταίων τοῦ δύνοντος ἡλίου ἀκτίνων· ἐντεῦθεν πρὸς βορρᾶν καὶ πλησιέζερον ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, ὡς ἄλλη θάλασσα, ἀντήχει θορυβώδης, καὶ τὰ πολύκροτα αὐτῆς κύματα ἔφθανον ἐκπνέοντα μέχρι τῶν πλευρῶν τῆς ἀκροπόλεως, ἡμεῖς δὲ ἐπ' αὐτῆς συνηγμένοι ὡς ἐπὶ πλοίου ἐκ τρικυμίας διασωθέντος, ἐφαινόμεθα ἑτοιμοὶ νὰ δοξολογήσωμεν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ σκάφους!

Μετὰ τὴν συνάθροισιν τῶν μελῶν, ὁ Κ. Ἰάκωβος Ῥίξος, πρόεδρος τῆς ἐταιρείας, ἐξεφώνησε τὸν κατωτέρω καθ' ὁλοκληρίαν δημοσιευόμενον λόγον· ὁ Κ. Ῥίξος, ὅστις προΐσταται τῆς ἐπισημονικῆς ταύτης ἅμα δὲ καὶ φιλοπάτριδος ἐπιχειρίσεως ἀπ' ἀρχῆς τῆς συζάσεώς της, ἀνέλαβεν εἰς τοὺς περὶ αὐτῆς ἀγῶνάς του ὅλην τὴν θέρμην τῆς νεότητος καὶ ὅλην τὴν εὐφυΐαν, ἣτις πρὸ καιροῦ κατέταξεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐν τέλει τῆς μικρᾶς φιλολογικῆς μας πολιτείας.

Ὅσοι πέρυσι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπέτειον ἡμέραν εἶχον ἀκούσει τὴν σύντομον ἀλλ' ὡραίαν αὐτοῦ πραγματείαν περὶ τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς τῆς ἀγαλματοποιίας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, ἀνυπομόνως προσεδόκων τὸν νέον αὐτοῦ λόγον καὶ δὲν ἐψεύσθησαν τῶν ἐλπίδων ἀκούσαντες τὰ ἑξῆς.

Ἐκθεσις τοῦ Κυρίου Ἰακώβου Ῥίζου, Προέ-
δρου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Κύριοι!

Εἰς πολλάς πρεσβύτιδας Κοινωνίας ἢ λαμπρὰ τοῦ γένους ἀρχαιοφιλίας δορυφορουμένη ὑπὸ πλήθους ἐξαιρετικῶν τιμῶν καὶ δικαιωμάτων, γίνεται ἐρευνῶν περισπουδάζων, καὶ ἐναγωνίων ὑπόθεσις, ὥστε πολλάκις πρὸς ἀνεύρεσιν ἐγγράφου τινὸς ἀφορῶντος τὸ ζέλεχος τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου, καὶ πόνοι πολλοὶ καταβάλλονται, καὶ τῆς Ἑραλδικῆς καλουμένης τέχνης παράδοξοι γνώσεις ἀπαιτοῦνται, καὶ χρηματικαὶ ποσότητες ὄχι ὀλίγαι δαπανῶνται.

Ἀλλὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡ ἀναγέννησις συμφυῆς οὖσα μὲ τὴν ἰσότητά, καὶ φιλότητα, ἀπῆλλαξε μὲν ἡμᾶς ἀπὸ ἀνιχνεύσεως γενεαλογικῶν μεμβρανῶν, καὶ οἰκογενειακῶν προνομιοφόρων χρυσοβούλλων, μίαν δὲ μόνην ἀπαιτεῖ ἀναζήτησιν, πρὸς τὴν ἀρχαίαν μὲν καταγωγὴν ἡμῶν σχέσιν ἔχουσιν, οὐχὶ δὲ πρὸς ἀτομικὸν, ἀλλὰ πρὸς κοινὸν καὶ ἴσον ὄφελος ὀλοκλήρου τείνουσαν τοῦ ἔθνους, τὴν ἀναζήτησιν, λέγω, τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχαιοτήτων, καὶ τὴν διατήρησιν, καὶ τὴν ἐπισκευὴν τῶν θραυσμάτων ἔργων τῶν ἡμετέρων προπατόρων.

Αὐτὰ δὲ ταῦτα τὰ καθήκοντα ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία τῶν Ἀθηνῶν προσησαμένη, συγκαλεῖ ὑμᾶς ἐνιαυσίως περὶ τὸν Παρθενῶνα, καὶ τετάρτη σήμερον ἀνακυκλεῖται ἡ ἐπέτειος ἡμέρα, καθ' ἣν ἀναβαίνει ὁ ὄμιλος τῶν συνεταίρων εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Μὲ πόσον φαιδρὸν πρόσωπον, Κύριοι, ἤθελε δώσει εἰς ἡμᾶς σήμερον λόγον τῶν πράξεων αὐτῆς κατὰ τὴν τρίτην περίοδον ἡ Ἐφορία, εἰς εἶχε ν' ἀ-

παριθμῆσθαι σειρὰν ἐργασιῶν ἀξίων τοῦ σκοποῦ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας. Ἄλλ' ἡμεῖς κατοπττεύομεν ἐνταῦθα νεόδομτον μὲν θέατρον, ὅπου θέλομεν ὅσον οὐπω γίνεσθαι θεαταὶ σκηνῶν διδασκουσῶν πατριωτικὰ καὶ γενναῖα αἰσθήματα, θελγόμενοι ἀπὸ τὴν ἐναρμόνιον ὁμογλώσσων καὶ ἐξησκημένων ὑποκριτῶν ἀπαγγελίαν, τὸ δὲ θέατρον τοῦ Βάκχου, ὅπου παρίσανον πάλαι ποτὲ τὰ ἀθάνατα αὐτῶν δράματα οἱ Αἰσχύλοι, καὶ οἱ Σοφοκλεῖς, καὶ οἱ Εὐριπίδαι, καὶ οἱ Ἀγάθωνες, καὶ ὅπου ἄροτρον δουλικὸν ἕως ἀκόμῃ πρὸ ἐτῶν ὀλίγων διασχίζον αὐλακας ἀνίκμους, προητοίμαζε τροφὰς εἰς τῆς ἐξουσίας τὴν ἀσχήμονα ἀργίαν, τὸ βλέπομεν θεαυμένον εἰσέτι ὑποκάτω εἰς ἐπιχώσεις κατατροφῶν ἀλλεπαλλήλων!

Τὸ θέατρον τοῦτο, Κύριοι, πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἤδη ἔτους ἤθελεν ἀνασκήψῃ. Οἱ τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ Πανεπιστημίου φοιτηταὶ ὑπὲρ τοὺς ἐπτακοσίους ἦσαν ἔτοιμοι μετὰ τῶν Καθηγητῶν ν' αὐτοχειρίσωσι τὸ ἐπίμαχον μὲν, ἀλλ' ἐνδοξον τοῦτο ἔργον, καὶ δι' αὐτῆς τῆς ἀδαπάνου πολυχειρίας ἤθελον εἰς φῶς προκύψῃ αἱ πολῦτιμοι βαθμίδες, ἐφ' ὧν καθήμενοι οἱ περσοφῶνοι πολῖται τῶν Ἀθηνῶν, ἀντήμειψαν τὸν Ἀριστείδην ἀξίως τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν πατριωτικῶν αὐτοῦ ἀγώνων, σρέψαντες πρὸς αὐτὸν ὡς ἐκ μιᾶς ὀρμῆς τοὺς ὀφθαλμούς των, ὅταν ἤκουσαν τὸν χαρακτῆρα τοῦ δικαίου ὑπὸ τῆς Μούσης τοῦ Αἰσχύλου περιγραφόμενον.

Κύριοι! τὴν προθυμίαν τότε τῶν διδασκόντων καὶ τῶν διδασκομένων ἐνίσχυσεν ἡ Γραμματεία τῶν Στρατιωτικῶν, χορηγήσασα ἐπ' αὐτῷ τούτῳ καὶ ἀμάξας καὶ πτύα, καὶ σκαπάνας. Ἄλλ' ἢ τὰς Γραμματείας τῶν Ἑσωτερικῶν, καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως συνεζευγμένας διέπουσα τότε ἀνελεύθερος δυσβουλία, ἐξηκόντισε βλέμμα δυσμενὲς ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἀπλῆν μόνον ἄδειαν αἰτούσης, καὶ ἀνένευσε μὲ σιγὴν κενотаφίου τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου. Ὡ πόσῃ ἡ μουσοσυγῆς αὕτη ἀνάνευσις ἐπέφερεν εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐργασίας μεγά-

λην ὀπισθοδρόμησιν! ὦ πόσῃ ἐπιρροὴν ἔχουσιν αἱ Ἀρχαὶ εἰς τὰς ἐπιδόσεις τῶν ὠφελίμων ἢ ἐπιβλαβῶν πραγμάτων, Ἐὰν ἐπετρέπετο τότε ἡ ἀνασκαφὴ τούτου τοῦ θεάτρου, εἰς ὃ τότε τοῦ Πανεπιστημίου Πρύτανης, καὶ ὁ Γυμνασιάρχης μετὰ τῶν Καθηγητῶν, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς μαθητευομένων δὲν ἤθελον ἐμποδισθῇ, ὀργῶντες ν' ἀνορύξωσι καὶ καθαίρωσι μὲ τὰς ἰδίας αὐτῶν χεῖρας τὸ περικλές τοῦτο θέατρον, πόσον ἐνθουσιασμὸν ἤθελεν ἐμπνεύσει εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων ἢ τοιαύτη τῶν ἐλληνικῶν Μουσῶν εὐγενὴς καὶ ἐνδοξος βαναυσουργία, πόσον ἤθελε δι' αὐτὸν τὸν ἐνθουσιασμὸν πολλαπλασιασθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνεταίρων, πόσοι ἀνασκαφαὶ ἤθελον ἀλληλοδιαδόχως πραγματοποιηθῇ, πόσοι ἐξ αὐτῶν θησαυροὶ καλλιτεχνικῆς, καὶ ἱστορικῆς σπουδαιότητος ἤθελον ἀνακαλυφθῇ, καὶ πόσον ἀπανταχοῦ ἤθελεν ἐπαινεθῇ ὁ τοιοῦτος ἡμῶν ζῆλος, ὡς ἔθνους προοδευόντος ἀψευδὴς φυσιογνωμία!

Ναί! Κύριοι! τοιούτων λυπηροτάτων ἀποτυχιῶν αἷτια ἐθεώρησά καὶ θεωρῶ τὰ παρεμβληθέντα, ὡς μήποτ' ὄφελεν, ἐμπύδια κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἐποχὴν, ἣτις εἰς παρετείνετο, δὲν ἠθέλομεν ἡμεῖς συνέλθει σήμερον εἰς τὸν Παρθενῶνα, ἀλλὰ ψευσθέντες τῶν εὐγενῶν ἐλπίδων, τὰς ὁποίας ὑπὸ τόσον αἰσίους οἰωνοὺς συνελάβομεν, ἠθέλομεν αἰσχύνεσθαι καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἀξιοσεβάστους ἡμῶν συνεταίρους.

Ἐὰν ἀπωλεσθείσης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας, συνεξηφανίζοντο τὸ Θησεῖον, καὶ τὸ Ἐρεχθεῖον καὶ ὁ Παρθενῶν, καὶ τ' ἄλλα τὰ θαυμασὰ, καὶ τοι ὑπὸ τοῦ χρόνου λεωβημένα, λείψανα, καὶ δὲν ἐσώζοντο αὐτὰ, ὡς μάρτυρες ἀναμφήριτοι τοῦ μεγάλου πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος, βεβαίως ἤθελον φαίνεσθαι κομπασμοὶ ἐθνικῆς φιλοτιμίας, μεγαλαυχίαι τῆς συγχρόνου ἰσορίας, καὶ ποιητικαὶ ἐλληνικῆς φαντασίας ὑπερβολαί, τὰ τρόπαια τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ τῶν Πλαταιῶν καὶ τῆς Σαλαμῖνος. Ἄλλ' αὐτὰ ταῦτα τὰ λείψανα, παλίμψηστοι μεμβράναι τῆς μεγαλουργοῦ τῶν ἡμετέρων προγόνων εὐγενείας, παρέξησαν εἰς τοὺς ἀπαν-

ταχοῦ τῆς οἰκουμένης πεφωτισμένους λαοὺς τὴν ἔκρηξιν τῆς ἡμετέρας ἐπαναστάσεως ὄχι ἀνήνυτον ἔργον παντόλμου ἀπονοίας, ἀλλ' ὁρμὴν ἀπογόνων ἀξίως μιμουμένων τὰς προγονικὰς αὐτῶν ἀρετὰς, κ' ἐσυμπέρανον ἐπομένως, ὅτι καὶ οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες δύνανται νὰ κατορθώσωσι καὶ αὐτὰ τὰ ἀνέφικτα δοκοῦντα. Καὶ διὰ τοῦτο ἐξ αὐτῶν δὴ τῶν προσιμίων τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος, ὄχι μόνον θανμάσμευ καὶ συμπαθείας αἰσθήματα, ἀλλὰ καὶ ἐλπίδες ἀγαθαὶ ἐσησαν ὀρθιαί, καὶ συνεκίνησαν σφοδρῶς τὰ εὐνομούμενα ἔθνη, καὶ παρευθὺς συνέρρευσεν ὄχι ὀλίγας ἀριθμὸς γενναίων φιλελλήνων, διὰ νὰ συγκινδυνεύσωσιν ὡς πρωταγωνισαὶ καὶ αὐτοὶ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἀπελευθερώσεως.

Κύριοι! Ἐὰν αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἡμῶν ἐργασίαι ἀπήνουν τοσοῦτους μόχθους καὶ κινδύνους, ὅσους ὑπέστησαν ἀσμένως οἱ περικλεεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες, οὔτινες ἀνέτεμον μὲν, ἴν' οὕτως εἴπω, τὰς Ἑλπίδας, διηρεύνησαν δὲ τὰ Ἑράλεια ὄρη μεταλλουργικῶς, καὶ ἐξέτασαν τὰ ἔγκατα τῶν Κορδιλλιέρων, καὶ οὕτως ἡμέτερον καθήκον ἦτον ν' ἀποδυθῶμεν προθύμως εἰς αὐτοὺς τοὺς πόρους καὶ τοὺς κινδύνους, τόσον διὰ τὸ ἴδιον ἡμῶν αὐτῶν κλέος, καὶ συμφέρον, ὅσον καὶ διὰ τὸ συμφέρον τῶν σοφῶς κυβερνωμένων ἐθνῶν, εἰς ἃ εὐγνωμονοῦντες δὲν δυνάμεθα προσφιλεσέραν καὶ εὐγενεσέραν ἀμοιβὴν ἐτέραν παρὰ τὴν δι' αὐτῶν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν μας ν' ἀνταποδώσωμεν.

Τίς ἀπόδειξις ἐναργεσέρα τοῦ πόσον εἶναι πανταχοῦ περὶ σπουδάσοι αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἡμῶν ἐπιχειρήσεις παρὰ τὴν καταρίθμησην ἡγεμονικῶν σεβασῶν ὀνομάτων εἰς τῆς Ἑταιρίας μας τὸν κατάλογον; Εἰς αὐτὸν τοῦτον βλέπετε, Κύριοι, πόσοι ἑτεροεθνεῖς περιώνυμοι ἄνδρες ἔσπευσαν νὰ καταγραφῶσιν ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ κυρίου Γραμματέως θέλοντες μάθει, ὅτι οὐκ ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν προσέφερον εἰς τὴν Ἑταιρίαν πολλὰ ἐκ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων, καὶ ὅτα καθ' ὑψηλὴν διαταγὴν τοῦ Μεγαλειοτάτου βασιλέως τῶν Κάτω Χωρῶν ἐπέμφθη δῶρον παρὰ τοῦ ἐν τῷ Παταβικῷ Δουρδόνῳ Μουσείου ἐν ἀντίτυπον τῶν Αἰγυπτιακῶν.

Ἀρχαιοτήτων. Οἱ ἐνταῦθα Κύριοι Ἀντιπρόσωποι τῶν ξένων Σεβασῶν Δυνάμεων τιμῶσι διὰ τῆς παρουσίας των, καθὼς μέλη ἐνδοξα τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας, τὸν σημερινὸν τοῦτον σύλλογον. Οἱ περιφανεῖς Κύριοι οὗτοι ἐκτιμηταὶ τοῦ καλοῦ, καὶ φιλόκαλοι θεωροῦσιν ἡμᾶς σήμερον μάρτυρες αὐτόπται, ὅτι δὲν καθήμεθα ἄργοι καὶ δὲν ἀρκούμεθα εἰς τὴν φίλην τῆς ὁκνηρίας μεμφιμοιρίαν, ποτνιώμενοι δῆθεν, ὅτι πολλοὶ πολλάκις πολλοὺς μᾶς ἀπεζήτησαν θησαυροὺς, περιηγηθέντες τὴν αἰχμάλωτον Ἑλλάδα, ἀλλ' ὅτι ὡς φρόνιμοι, καὶ ἐνεργητικοί, καὶ νόμιμοι κληρονόμοι, σεβώμεθα καὶ ἐκτιμῶμεν τὰ διασωθέντα τῆς πατρογονικῆς ἡμῶν περιουσίας κειμήλια, ἐπισκευάζοντες τὰ λελωβημένα, καὶ ἀναζητοῦντες ὅσα κατέχωσεν ὁ χρόνος, συνεργάτας ἔχων τὴν ἀδράνειαν τῆς δουλείας μας, καὶ τὴν βαρβαρότητα τῆς τυραννίας.

Ὅταν πρὸ δέκα ἡδὴ ἐτῶν ἦλθα καθὼς Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τὰς Ἀθήνας μετὰ τῶν κυρίων Ἀντιπροσώπων, καὶ Ναυάρχων τῆς Συμμαχίας, πόσους χαρὰς ἀμυθήτου παλμοὺς ἠσθάνθην εἰς τὴν καρδίαν μου ἰδὼν ὅτι τὰ λείψαια τῆς ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος κατίσχυσαν καὶ τὰς τελευταίας τῆς φριαπτούσης βαρβαρότητος προσβολὰς, καὶ δὲν συγκατέπεσαν ἐρειπίων ἐρείπια, ἀλλ' ἐπεσκίαζον ὄρθια τὰς τέφρας, καὶ τοὺς σωροὺς τῶν κρημισμένων οἰκοδομῶν τῆς καταστραφείσης αὐτῆς πόλεως. Ἰδα τότε περὶ τὸ τεῖχος πολλὰ ἄμνησα μνήματα τῶν ὑπὸ τὴν δοκοῦσαν ἀνάγκην τοῦ πεπρωμένου, καὶ ὑπὸ τὰς φερμανικὰς ἀπειλὰς δουλικῶς ἀνδραγαθησάντων ἐχθρῶν, πολυτελῶς κατεσκευασμένα, σωροὺς δὲ πολλοὺς ἀπὸ κρανία τῶν ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡρωϊκῶς πεσόντων, καὶ ἐμακάρισα τοὺς μάρτυρας ἐκείνους τῆς ἐλευθερίας, καὶ τοὶ ἀτάφους ἐρρίμμενους· οὗτοι μὲν, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, θέλουσιν ἔχει τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας πυραμίδας ἀκατσρόφους τῆς ταφῆς αὐτῶν, τὰ δὲ μαυσωλεῖα τῶν ὑπηρετῶν τῆς τυραννίας τάχις ἀξαφανίζονται ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ χρόνου, καὶ ὁ ὑπὲρ τῶν δυνασῶν θάνατος δικαίως νομιζόμενος ἀγά-

ξιος καὶ αὐτῆς τῆς ἱστορικῆς ζηλιτεύσεως, εἰς λήθην αἰώνιον παραδίδεται. Εἰς τούτους τοὺς σωροὺς τῶν ἀτάφων ὀστέων, εἶπα τότε προσέτι κατ' ἑμαυτὸν, θέλομεν ὀφείλει ἄχι μόνον τὸν ἀνοικισμὸν τῶν Ἀθηνῶν, ἀνάκτισιν πόλεως ἐλευθέρας ὑπ' ἐλευθέρων τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ὅσα λόγου ἄξια ἔργα, καὶ μνήμης σπουδαίας τῆς Ἀρχαιότητος θέλομεν ἀνακαλύψει διὰ τῶν ἀνασκαφῶν, δότε δὲ εἰπεῖν καὶ διὰ τῆς τυρβωρυχίας.

Συνήθεια ἄχαρις, καὶ τῆς μωρᾶς τῶν Σταυροφόρων ἐξουσίας ἀπομεινὰς, ἐπικρατοῦσα ἕως τὴν σήμερον, συναγελάζει ἡμᾶς ἐτησίως καρδαμοφαγοῦντας, καὶ κωθωνίζοντας περὶ τοὺς ποικιλομόρφους λοφίσκους τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς κατὰ τὴν δευτέραν τῆς πρώτης ἐβδομάδος τῶν Νησιῶν. Εὐχῆς ἔργον νομίζω, Κύριοι, νὰ μὴ συμπίπτῃ οὐδέποτε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἡ παρουσία τῶν περιηγουμένων τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ μὴ βλέπωσιν, ὅτι ἡμεῖς ἀντὶ νὰ ἐορτάζωμεν ἐνιαυσίως περὶ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐρεχθεῖον, τόσον τὴν διάσωσιν τῶν λειψάνων τῆς Ἀρχαιότητος, ὅσον καὶ τὴν μνήμην τῶν ὑπὸ τὸν κλεινὸν Φαβιέρον Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων, οἵτινες τὴν αἰχμοφόρον πύκνωσιν τῶν ἐχθρικῶν φαλαγγῶν νυκτερινοὶ διασχίσαντες, ἀνέβησαν εἰς τὴν πολιορκουμένην Ἀκρόπολιν, ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἐωλοκρασίαν ἀντικείμενον πανηγύρεως. Ἐξ ἐναντίας εὐχομαι νὰ ἔρχωνται κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον οἱ περιηγηταὶ τῶν Ἀθηνῶν, διὰ νὰ παρίστανται εἰς τὰς γενικὰς ἐνταῦθα συνεδριάσεις τῆς Ἑταιρίας, καὶ νὰ μανθάνωσιν, ὅτι δὲν ἐμβαλόμεν βέβηλοι καὶ ἀβέλτεροι θεαταὶ εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Παρθενῶνος.

Μετὰ τὸν Πρόεδρον ἐλάλησεν ὁ γραμματεὺς κύριος Α. Ρ. Ραγκαβῆς. Ὡς ὁ προϋζόμενος ἐκείνος, συγγενὴς μὲν αὐτοῦ διὰ τῶν δεσμῶν τῆς φύσεως, συγγενὴς δὲ διὰ τῶν δεσμῶν τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς τέχνης, ὁ κύριος Ραγκαβῆς γραμματεὺς παρὰ τῇ Ἑταιρίᾳ ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως

της. Δημοσιεύων τὸν λόγον τοῦ ὁ Εὐρωπαϊκὸς Ἐρανιστῆς, δυσιάζει τὸ καθήκον τοῦ νὰ ἐπιφέρῃ περὶ αὐτοῦ τὸν προσήκοντα ἔπαινον εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ὅτι ἀριθμεῖ αὐτὸν μετὰ τῶν πρώτων καὶ πολυτιμωτέρων αὐτοῦ συνεργατῶν.

Λόγος ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κυρίου Ῥίζου
Ῥαγκαβῆ, γραμματέως τῆς Ἀρχαιολογικῆς
Ἑταιρείας.

Κύριοι!

Ἡμεῖς οἱ ἐγκαυχώμενοι ἐπὶ τῇ κληρονομίᾳ τῶν λειψάνων τῆς ἀρχαίας λαμπρότητος κ' ἐπὶ τῇ κτίσει τοσοῦτων θησαυρῶν ἀρχαίας τέχνης καὶ μαρμαροχαράκτων τῆς Ἱστορίας ἀπομνημονευμάτων, δὲν ἠθέλαμεν λογισθῇ τῆς αὐτονομίας ἀντάξιοι, τὴν ὁποίαν εὐτυχῶς κατεκτήσαμεν, ἂν ἅμα καταταχθέντες μετὰ τῶν νέων πεπολιτισμένων ἐθνῶν, δὲν ἐξρέφομεν τὴν προσοχὴν μας καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ ταῦτα τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ συντρίμματα, τὰ ὁποῖα ἡ γῆ μας ὡς φιλόσοργος μήτηρ πισῶς ἐπὶ τῶν μακρῶν αἰώνων τοῦ πένθους διετήρησεν εἰς τοὺς κόλπους της, ἂν δὲν ἐσπεύδομεν νὰ τὰ σώσωμεν τέλος ἀπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἀμαθείας τὴν διηνεκὴ ἐπήρειαν, καὶ νὰ τ' ἀποδώσωμεν εἰς τῶν πεπαιδευμένων ὅλου τοῦ κόσμου τὴν μελέτην καὶ τὸν θαυμασμόν. Νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀδιαφιλονέκητον τὴν κτήσιν τῶν θησαυρῶν τούτων, ἐπὶ τοῖς ὁποίοις κομπάζει, καὶ τοὺς φιλολόγους καὶ καλλιτέχνας εἰς νέα τῆς ἀρχαιότητος μυῶσα μυζηρία ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, συμβὰν ἀσπαστότατον εἰς τὸν πεφωτισμένον κόσμον ὁλόκληρον, τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ σκοπὸς, τοιαύτη ἡ τάσις τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας, ἥτις πρὸ τριῶν ἡδὴ ἐτῶν μετὰ τῶν γενναίων προσπαθειῶν συναμιλλωμένη τῆς κυβερνήσεως, εἶδεν αὐξανόμενον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον

τὸν ἀρχαῖκόν τῆς Ἑλλάδος πλοῦτον, καὶ τὰς προσπάθειάς τόσον ἐαυτῆς ὅσον καὶ τῆς δημοσίου ἀρχῆς, μὲ πολλοῦ λόγου ἄξια ἐπιτεφείσας ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα κεφαλαιωδῶς πῶς ἔρχομαι νὰ διεξέλθω εἰς τὴν σεβαστὴν ταύτην ὁμήγυριν.

Αἱ Ἀθηναί, οὐ μόνον ὡς καθέδρα τῆς κυβερνήσεως συγχρόνως καὶ τῆς ἐταιρίας, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐνέργειαν κ' ἐπιτήρησιν ἀμφοτέρων κείμεναι, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς καθέδρα τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ τῆς ἀρχαίας ἰσχύος, ὡς διασώζουσαι ζωηρὸν τὸν τύπον τῆς ἀρχαιότητος ὑπὸ τὸ βάνανσον κάλυμμα, τὸ ὁποῖον ἡ δουλεία μόλις κατῴκισεν νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τοῦ κίλλους των, αἱ Ἀθηναί ἐγένοντο κατὰ τὰ ἔσχατα ταῦτα ἔτη τὸ κυριώτερον τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν θεάτρον, καὶ τὰ εἰς αὐτὰς εὐρεθέντα ἀντέμειψαν δαφυλῶς τὰς προσδοκίας τῶν φιλαρχαίων. Ὁ βράχος οὗτος ἐφ' οὗ συνήλθομεν, ἦτον ἱερὸς ἄλλοτε, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐπλανᾶτο τὸ πολιοῦχον πνεῦμα τῆς Ἀθηνᾶς, εἶναι ἱερὸς σήμερον, διότι ἐπ' αὐτοῦ πλανᾶται, προστατεύον τὴν Ἑλλάδα, τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαιότητος· ἐν τῷ μέσῳ δὲ αὐτοῦ ἴσταται ὡς σύμβολον τοῦ συνδέσμου τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας ἐλευθερίας μας, ὁ γέρων τραυματίας τῆς βαρβαρότητος, ὁ Παρθενὼν οὗτος, ὅστις ἐξέπληξεν ἐξήκοντα γενεὰς ἀνθρώπων κατὰ συνέχειαν. Δὲν ἦτον τοιοῦτος πρὶν ἐπικαθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ ἡ δουλεία, πρὶν ἡ σφαῖρα τοῦ Κοινηγισμάρχου καταστρέψῃ τῶν γραμμῶν του τὴν συμμετρίαν καὶ ἀφιλόκαλοι χεῖρες συλήσουν τῶν κοσμημάτων του τὰ λαμπρότατα. Βλέποντες τὸν σωρὸν τῶν κατὰθετραυτμένων του ἐρείπων, ἀναλογιζόμενοι τὰ καλλιτεχνήματα τοῦ Φειδίου τὰ ὁποῖα ἀπήχθησαν παρ' αἷσαν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, οὐδὲ κὰν μέχρι ἐλπίδος φανταζόμεθα νὰ τὸν ἀνεγείρωμεν ποτὲ πλέον εἰς τὴν παλαιάν του μεγαλοπρέπειαν. Ἀλλὰ δι' ἡμᾶς ἕκαστος αὐτοῦ λίθος εἶναι σεβάσμιος, διὰ τὴν τέχνην ἕκαστον αὐτοῦ σύντριμμα εἶναι μάθημα.

Διὰ τοῦτο εὐλαβείας ἔργον ἐνομίσαμεν τὴν ὅσον ἐνεσι σύνθεσιν καὶ ἀνέγερσιν τῶν μερῶν αὐτοῦ τοῦλάχιστον ὅσων

σώζονται. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον περισκαφέντες περίξ
αὐτοῦ οἱ σωροὶ τῶν ἐπίπεσόντων χωμάτων, ἀνεκάλυσαν
τὰς βαθμίδας του καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν καὶ τὴν λι-
θόκτιζον βάσιν ἐφ' ἣ; τὸ μέγα οἰκοδόμημα στήριζεται πρὸς
δυσμὰς καὶ πρὸς μεσημβρίαν, εὐρέθησαν δὲ περὶ αὐτὰ,
βαθύτερον τῆς ἀρχαίας τοῦ ἐδάφους ἐπιφανείας, καὶ ὑπερ-
μεγέθεις ἡμιλαξεύτων μαρμάρων ὄγκοι, τμήματα σηλῶν
ἀποδοκιμασθεισῶν ἀπὸ τοὺς οἰκοδόμους, οἵτινες τὸ πάλαι
ἀπέβλεπον εἰς τὸ ἄριζον. Τὸ ἀριζούργημα τοῦ Φειδίου, ἡ
ζωοφόρος τοῦ Παρθενῶνος δὲν θέλει κοσμήσει πλέον τὰ
τείχη ταῦτα, τὰ ὅποια σήμερον ἀνεγείρομεν. Ὁ Λόρδος
Ἑλγριν, εἶναι γνωστὸν, ὠφελούμενος ἀπὸ τὴν δουλείαν μας
καὶ ἀπὸ φερμάνιον Ὀθωμανικὸν τοῦ ὁποίου αὐθαιρέτως
παρεξέτεινε τὴν ἔννοιαν, τ' ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν
τῶν θέσιν, κολωβώσας τὸ σεβαστὸν τέμενος, ὥς τὴν ψευ-
δῇ ἐκείνην μητέρα, ἣτις στερουμένη παιδὸς, ἐζητεῖ νὰ λά-
βῃ τὸ ἥμισυ τοῦ τέκνου τῆς ἀντιζήλου της. Μ' ὅλον τοῦ-
το ὑπὸ τὸν σωρὸν τῶν συντριμμάτων ἔνδεκα τμήματα
τῆς ζωοφόρου ταύτης, πέντε τῶν μετοπίων, καὶ ἐν τῶν
ἀετωμάτων διέφυγον τὴν ἀρχαιολογικὴν ἱεροσυλίαν, καὶ
εὐρεθέντα εἰς τὰς τελευταίας ἀνασκαφάς, δύνανται ν' ἀ-
ποδοθῶσιν εἰς τὰς οἰκείας θέσεις, τὰς ὁποίας γνωρίζομεν
ἀπὸ τὰς περιγραφάς τῶν ἰδόντων τὸν Παρθενῶνα πρὶν
ἔτι καταστραφῇ (1). Ἄλλο περιεργείας ἄξιον εὔρημα ἐκ
τῶν ἀφορώντων τὸν Παρθενῶνα εἶναι αἱ ἐπιγραφαὶ αἱ
πραγματευόμεναι περὶ τῶν κατ' ἔτος εἰς τὸν πρόναον,
εἰς τὸ ἐκατόμπεδον καὶ εἰς τὸν Παρθενῶνα, τὰς τρεῖς τοῦ
ναοῦ ὑποδιαίρέσεις, προσφερομένων ἀναθημάτων. Ἐκ τῶν
εἴκοσι πλακῶν αἵτινες, καθ' ἃ ἐπείσθημεν, περιεῖχον αὐ-
τὰς, μία ὁλόκληρος καὶ ἐπτὰ ἡκροτηριασμέναι σώζονται
εἰς ἡμᾶς, 2 ὁλόκληροι καὶ 4 ἡκροτηριασμέναι εἰς τὸ Βρε-
τανικὸν μουσεῖον, καὶ 6 ὁλόκληροι καὶ 9 ἄλλων τὰ τμή-
ματα ἐλλείπουν ἀκόμη· ἐξάγεται δὲ ἐξ αὐτῶν ὅτι

(1) Carrey, Stuart καὶ κατ' αὐτοὺς Visconti. Ἰδε ἀρχαιολ. ἐφημ.

μεταξὺ τῆς 86 καὶ 94 Ὀλυμπιάδος τ' ἀργυρᾶ τοῦ προ-
νάου ἀναθήματα ἐξυγίζον 19. 919 δραχμὰς 2 Ὀβολούς,
τὰ δὲ χρυσᾶ 33 Δραχμὰς 3 Ὀβολούς. Εἰς δὲ τὸ ἐκατόμπε-
δον τὰ μὲν χρυσᾶ ὑπὲρ τὰς 4,923 δραχμὰς, τὰ δὲ ἀρ-
γυρᾶ 2,606 Δραχ. Τὰ τοῦ ἀδύτου τοῦ Παρθενῶνις, τὰ
ὁποῖα καὶ πλουσιώτερα ἦσαν, δὲν ἐξετιμῶντο ἐκ τῶν σω-
ζομένων τεμαχίων τῶν ἐπιγραφῶν. Μία δὲ μόνη ἐπιγραφὴ
εὑρεθεῖσα περὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων τὰ ὁποῖα διατηρούμενα
εἰς τὸν ὀπισθόδομον ἐδανείζοντο ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ
πολέμου εἰς τὰ στρατεύματα, πιθανολαγεί τὸ συμπέρασμα
ὅτι ὁ συνήθης τόκος τῶν δημοσίων χρημάτων ἦτον τότε εἰς
Ἀθήνας πρὸς 4 περίπου τοῖς 100. Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν
τούτων διωρθώθη καὶ ὁ πρῶν ἐσφαλμένως δημοσιευθεὶς
πίναξ τῶν ἀρχόντων τοὺς ὁποίους κατ' ἔτος διώριζον οἱ
Ἀθηναῖοι ὡς ταμίας τῶν ἱερῶν χρημάτων, καὶ ὁ τῶν
γραμματέων αὐτῶν [1]. Κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος εὑρέθησαν
καὶ 120 περίπου τμήματα ἐπιγραφῶν περιεχουσῶν κατὰ
λογὸν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, τὰς ὁποίας οἱ Ἀθηναῖοι
ἐφορολόγουν λόγῳ συμμαχίας καὶ ὑπερασπίσεως.

Ἀλλ' ἐν τῶν περιεργωτάτων ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνα-
σκαφέντων ἀντικειμένων εἶναι αὐτὸς ὁ βράχος τῆς Ἀκρο-
πόλεως, ὅστις ὡς εἰς μόνος πελώριος βωμὸς τῶν θεῶν,
ἦτον πανταχοῦ κεκαλυμμένος μὲ ἀγάλματα καὶ ἀνδρι-
άντας, οὐχὶ συμμέτρως κ' εὐρύθυως, ἀλλὰ μᾶλλον κατ'
ὀπτικὴν ἀρμονίαν διατεθειμένους, ὡς τοῦτο γίνεται δῆλον
ἀπὸ τὰ ἴχνη τῶν βάθρων αὐτῶν, τὰ συνεχῶς καλύπτοντα
αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Παρθενῶνος μέχρι τῶν προπυλαίων, ἐκτὸς
μόνου τοῦ μέρους ὅπου φαίνεται κεχαραγμένη ἡ ὁδὸς δι' ἧς
ἀνῆρχετο ἡ ἱερὰ ἄμαξα. Μεταξὺ τῶν εἰσέτι σωζομένων
ἐκ τῶν βάθρων τούτων ἀρκοῦμαι ἀναφέρων ὡς περιεργότα-
τα τὸ τοῦ Διῦτρεφούς, τὸ τῆς Ἀθηνᾶς Ὑγείας κείμενον εἰς
τὴν ἀρχαίαν του θέσιν, καὶ τὸ τοῦ Ἐπιχαρίνου, καὶ τὰ τρία

(1) *1δ. Αρχαιολ. ἐφημερίδα.

ὑπὸ τοῦ Πausανίου ἀναφερόμενα· [1] ἔτι δὲ καὶ τὸ τοῦ Δουρίου ἱππου, τὸν ὁποῖον ὁ αὐτὸς περιηγητὴς ἀναφέρει, καὶ τοῦ ὁποίου σώζεται ἡ ἐπιγραφὴ ὡς τὴν ἀναφέρει σχεδὸν ὁλόκληρον ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους. [2].

Ἄλλ' ἡ λαμπρὰ πύλη διὰ τῆς ὁποίας ὁ Περικλῆς ἐπροοιμίασε τῶν θαυμάτων του τὴν ἐπίδειξιν, τὰ προπύλαια, λέγω, ἔφερον πρὸ ὀλίγου ἀκόμῃ τὸ ἄχθος βαγναύσων ἐπιτειχισμάτων, καὶ κατεπίεζοντο ὡς ἡ Ἑλλὰς ὅλη ἀπὸ τὰ λίθινα τῆς τυραννίας ἔργα, ἔμεινον δ' ἄγνωστα καὶ ἀφανῆ εἰς τοὺς ἀναζητοῦντας αὐτὰ περιηγητὰς, ὡς τόσα ἄλλα λαμπρὰ τῆς ἀρχιότητος ἀριστοτεχνήματα μένουσι κατακεκαλυμμένα εἰς ὅσα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐπικάθηται ἀκόμῃ τῆς δουλείας τὸ σκότος. Πρὸ μικροῦ μόνον τὸ κομψὸν τοῦτο οἰκοδόμημα ἀνέκυψεν ἀπὸ τὸν σωρὸν τῶν χωμάτων καὶ τῶν ὀχυρωμάτων τὰ ὁποῖα τὰ κατέκρυπτον, καὶ ἡ μεγαλοτρέπεια τοῦ ἐκθαμβοῦ καὶ σήμερον τὸν εἰσιόντα εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ τὸν προπαρασκευάζει διὰ τὰς μεγάλας ἐντυπώσεις, αἱ ὁποῖαι τὸν περιμένουσιν· ὅλαι αἱ σῆλαι τῶν προπυλαίων ἴσανται ὄρθαι, ἀλλ' ὅλων κατέπεσαν τὰ ἀνώτατα τύμπανα, σώζονται δὲ ἱκανὰ τμήματα τῶν Ἰωνικῶν κιονοκράνων αὐτῶν, διὰ τὰ μνηστῆσιν περὶ τῆς ὡραιότητός των· χωρὶς τὰ ἐνδιατρίψω εἰς τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν τῆς πενταπύλου ταύτης εἰσόδου, διότι ὁ λόγος ἡθελέμοι ἐκταθῇ ὑπὲρ τὰ θεμητὰ ὅρια, πρέπει οὐχ ἥττον ν' ἀναφέρω τὴν ἀνασκαφὴν καὶ τῶν βαθμίδων αἵτινες ἰσοπλατεῖς οὖσαι μὲ αὐτὰ τὰ προπύλαια, ἦγον πρὸς αὐτὰ δι' ἀνόδου ἀξίας τῆς λαμπρᾶς διασκευῆς τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος, τῶν ὁποίων δὲ ἠγνοεῖτο καὶ ἡ ὑπαρξίς ἐντελῶς. Ἀριστερῶς παρὰ τὰ προπύλαια εὐρέθη κατηδαφισμένος καὶ τεθαμμένος ὑπὸ μεταγειέστερον προμαχώνα ὁ ναὸς τῆς Ἀπτέρου νίκης, τοῦ ὁποίου ἀνεγερθέντος ἐκ τῶν περιισταμένων μερῶν του, ἐδημοσίευσαν λαμ-

(1) Πaus. Att. ky'.

(2) Ἀριστοφ. Σφήκες. Στοιχ. 118, σχολ.

πρὸν περιγραφὴν εἰς Γερμανίαν οἱ Κ. Κ. Α. Ῥόσς καὶ Σάουβερτ. Ἐν μέρος τῶν ὠραίων ἀναγλύφων αὐτοῦ εὐρέθη καὶ ἀπεφασίσθη ἡ εἰς τὰς οἰκείας θέσεις κατὰθεσίς των. Τὰ δ' ἐλλείποντα ἀπετέλουν μέρος τῶν λαφύρων τὰ ὅποια ὁ Ὅδωρδος ἔλγιν ἀπήγαγεν. Ἄν εἶχαμεν καὶ ἐκεῖνα, τὸ μικρὸν τοῦτο ἀριστοῦργημα, ὃ χαρίεις οὗτος ναὸς ἤθελε συμπληρωθῇ ὁποῖος ἀνηγέρθη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς οἰκοδομῆς του, πρὸς κόσμον τῆς Ἑλλάδος, πρὸς θαυμασμὸν τῶν περιηγητῶν, πρὸς μεγίστην τῆς τέχνης ὠφέλειαν. Ἀλλὰ τί μάτην ἐπανέρχομαι εἰς τὴν δεινὴν ἀλλ' ἄφευκτον συνέπειαν τῆς δουλείας, ἥτις στερεῖ μὲν τὰ ἔθνη τῆς φωνῆς διὰ τὸ ἀπαιτήσωσι τὴν ἰδιοκτησίαν των, τὰ στερεῖ δὲ τῆς δυνάμεως διὰ τὸ νὰ τὴν ὑπερασπισθῶσι; Τὰ παράπονα εἶναι σήμερον παράκαιρα πλεόν, καὶ διαβήματα πρὸς ἀνάκτησιν ἤθελον, φοβοῦμαι, ἀποβῇ ἀτελεσφόρητα; Θέλει ἄρα γε ἀνατείλει ποτὲ ἡμέρα καθ' ἣν ἡ γενναιοφρων Ἀγγλία, ὡς ἀποδίδει σήμερον εἰς τὴν οἰκείαν γῆν τὰ λείψανα τοῦ πολεμίου τὸν ὁποῖον ἐθαύμασε, θέλει ἀποδώσει εἰς τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος τὰ λείψανα τῶν ἀρχαιοτήτων τούτων, τῶν διηνεκῶν ἀντικειμένων τοῦ θαυμασμοῦ τῆς οἰκουμένης;

Ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως ἀνηγέρθη ἀκόμη τὸ Ἐρεχθεῖον, τὸ αἰώνιον ἐκεῖνο αἶνιγμα τῶν ἀρχαιολόγων καὶ ἀρχιτεκτόνων. Ἀφοῦ τὰ τεῖχη τοῦ πρωτίστου σηκοῦ τοῦ ἐπεσκευάσθησαν, καὶ τὸ ἐμβαδὸν αὐτοῦ ἀνεσκάφη, ἡ λύσις τῶν ζητημάτων περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ σχήματός του καθίσταται ἤδη εὐκολωτέρα. Δυπηρὸν ἦτον ὅτι τοῦ τόσοτεχνηέντως ἐξηρηγασμένου τούτου ναοῦ δὲν ἐσώζετο διόλου ἡ ζωοφόρος, ἥτις ἀναλόγως τῶν λοιπῶν του μερῶν ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀριστοῦργημα. Ἀλλ' ἀγαθῇ τύχῃ, ἀνασκαπτομένων τῶν συντριμμάτων τοῦ ναοῦ, εὐρέθη ὑπ' αὐτὰ ἐπιγραφὴ, εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ζωοφόρου ἀναφερομένη, ὁμοία μὲ τὴν ἐκδοθεῖσαν εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Βοικίου [1] ἥτις πραγματεύεται περὶ τῆς οἰκοδομῆς ὅλου τοῦ Ἐρεχθεῖου. Ἐκ

(1) C. I. G. 160.

τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης [1] καταφαίνεται ὅτι τὰ ζώδια τῆς ζωοφόρου ἦσαν ἀγάλματα περιαίρετά, προσηρτημένα διὰ μεταλλίνων συγκολλημάτων εἰς τὴν ἀνήκουσαν θέσιν. Καὶ τῷ ὄντι ἐπὶ τοῦ ναοῦ ἴστανται ἀκόμη δοκοὶ λίθου μέλανος Ἑλευσινίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὰ λευκὰ μαρμάρινα ἀγαλμάτια ἀνεφαίνοντο ἀναμφιβόλως ἔτι λαμπρότερα διὰ τῆς ἀντιθέσεως τῶν χρωμάτων. Διὰ περαιτέρω δὲ ἀνασκαφῶν ἀνευρέθησαν καὶ πολλὰ ἐκ τῶν ἀγαλματίων τούτων, μαρτυρούμενα τόσον ἐκ τῶν διαστάσεών των, ὅσον καὶ ἐκ τοῦ ἀκατεργάστου τῆς ὀπισθίου ἐπιφανείας των, δι' ἧς προσηρτῶντο εἰς τὸν Ἑλευσινιον λίθον, ἔτι δὲ μᾶλλον διὰ τῆς περιζάσεως, ὅτι ἐν τῶν ἀνευρεθέντων περιγράφεται ἐντελῶς εἰς τὴν ἐπιγραφὴν περὶ ἧς ἀνωτέρω ὠμίλησα.

Μεταξὺ Προπυλαίων καὶ Παρθενῶνος ἴστατο τὸ πάλαι ἡ πρόμαχος τῶν Ἀθηνῶν Θεότης, Ἀθηνᾶ πελωρία, τῆς ὁποίας τὸ κράνος καὶ ἡ αἰχμὴ ἐφαίνετο ἄνωθεν τοῦ Παρθενῶνος εἰς τοὺς καταπλέοντας ἐκ Σουνίου [2], ἀνάθημα ἀνεγερθὲν εἰς μνήμην τοῦ Φριάμβου τῶν Αθηναίων κατὰ Περσίας. Τοῦ περιέργου τούτου ἀγάλματος τὸ βάθρον εὐρέθη ἐσχάτως ἀρκτικοδυτικῶς τοῦ Παρθενῶνος, ἂν ἄλλως δὲν μᾶς ἀπατῶσιν αἱ περὶ αὐτοῦ εἰκασίαι μας, τὰς ὁποίας ἢ τε θέσις, τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀνορυχθείσης κτιστῆς βάσεως φαίνονται δικαιολογοῦντα. Δυτικομεσημβρινῶς τοῦ Παρθενῶνος εὐρέθησαν ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τ' ἀπαρτίζοντα μικρὸν καὶ ὡραῖον ναὸν Ἰωνικῆς τάξεως, τὸν τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, διότι ταύτην φαίνεται προσδιορίζων εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν ὁ Πausanias. [3] Ἀνατολικῶς δὲ τοῦ Παρθενῶνος ἀνεσκάφη ἄλλο ἐπίπεδον, ὅπου φαίνεται ἦν ἡ θέσις τοῦ ναοῦ τῆς Ῥώμης καὶ Καίσαρος, ὡς τοῦτο δείκνυται ἐκ πολλῶν

(1) Ἐφημ. ἀρχαιολ.

(2) Paus. Ἀττ. κή.

(3) Ἀττ. κγ'.

στρογγύλων δοκῶν, αἵτινες τὸν ἀπήρτιζον, τῆς μιᾶς φερούσης τὴν περὶ τούτου ἐπιγραφὴν.

Φειδόμενος τοῦ ἀκροατηρίου, δὲν θέλω νὰ ἐνδιατρίψω περισσότερο εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἥτις πολλοῦ ἀκόμη λόγου ἐδύνατο νὰ μοὶ παρέξῃ ἄφθονον ὕλην, κατέρχομαι δὲ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου ἡ ἑταιρία ἐνόμισε κατάλληλον ν' ἀνασκάψῃ τὸν κατὰ μέρος κατακεχωσμένον πύργον τοῦ Κυρρῆστου, ἔργον, οὐχὶ πλέον τῆς ἐνδόξου ἐποχῆς τῶν ἐλευθέρων Ἀθηνῶν, ἀλλ' οὐχ ἥττον περιέργον διὰ τὴν τριπλὴν χρῆσιν του ὡς κλεψύδρας, ὡς ἡλιακοῦ ὥρολογίου, καὶ ὡς ἀνεμοδείκτου, προσέτι καὶ διὰ τὸ μονοειδὲς τῆς οἰκοδομῆς του, διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν κοσμημάτων του, καὶ διὰ τὸ σχεδὸν ἀκέραιον τῆς μέχρι τοῦδε διατηρήσεώς του. Ἡ ἀνασκαφὴ ἀνακαλύψασα τὸ ἀρχαῖον ἔδαφος, κατέστησε καταφανεῖς τὰς τρεῖς πρὸς τὸν πύργον βαθμίδας, τὰς δύο οὐδοὺς του μετὰ τῶν δύο τεθλασμένων στηλῶν ἐκάστης καὶ τινων τεμαχίων τῶν κιονοκράνων αὐτῶν. Ὅπισθεν αὐτοῦ ἀνεκαλύφθη τεῖχος παράλληλον μετὰ τὴν μεσημβρινὴν τοῦ ὀκταγώνου πύργου πλευρὰν, στηρίζον, ὡς φαίνεται, ἐνταῦθα τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς πόλεως, καὶ ἐπ' αὐτοῦ φαίνονται ἰστάμεναι δύο ἀψίδες ὑδραγωγείου, αἵτινες, ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν γίνεται δῆλον, ὠχέτενον ὕδωρ εἰς τὴν κλεψύδραν τοῦ πύργου. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, πρὸς τὸ ὅποιον κατέρχονται ἀρχαῖαι βαθμίδες ἐκ τοῦ ῥηθέντος τεύχους, περιέκλεισεν ἡ ἑταιρεία μετ' ὀκτάγωνον περιτείχισμα.

Ἡ ἑταιρία ἐνόμισεν οὐχ' ἥττον ἀξίαν τῆς προσοχῆς τῆς ἐν τὴν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως κειμένην δωρικὴν στοᾶν, ἥτις κοινῶς καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαιολόγων, πύλη τῆς ἀγορᾶς. Τὸ ἀρχαῖον ἔδαφος μέχρι τοῦ ὁποίου ἔφθασαν αἱ ἀνασκαφαί, φαίνεται ἀνατολικῶς τῆς σοᾶς ἐκατέρωθεν μαρμαρόστρωτον, ἀφίνον μετὰξὺ ἄσρωτον δίοδον, διὰ τὰς ἀμάξας ἀναμφιβόλως, ὡς τοῦτο ἀρμόζει εἰς πύλας.

Ἡ ἑταιρία, ὡς ἀνηγγέλθη εἰς τὴν προπαρελθοῦσάν της συνεδρίασιν, ἐπεχειρίσθη τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ περιδόξου

ναοῦ τῆς εὐφυΐας, τοῦ Θεάτρου τοῦ Βάκχου. Ἀλλὰ μετὰ μικρὰν πρόοδον εἰς τὰς ἐργασίας τῆς, ἠναγκάσθη ἐξ αἰτίας ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ καὶ τινων ἄλλων δυσκολιῶν ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τὴν θέλησίν τῆς, νὰ τὰς ἀναβάλῃ εἰς ἀόριστον μέλλον. Ἀλλὰ τὸ ἔδαφος τοῦτο τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἱστορίαν μόνον ἀνήκει, καὶ ὅπου ἐπὶ αἰῶνος καλλιεργήθησαν οἱ γλυκύτεροι καρποὶ τῶν μουσῶν, ἠγοράσθη ἤδη ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην, ὅστις ἐκαλλιέργει ἐπ' αὐτοῦ τὸν μετριόφρονα σπόρον τῆς Δήμητρος, καὶ εἰς τὴν ἀνασκαφὴν του δὲν ἀντίκειται οὐδὲν ἐμπόδιον πλέον.

Ἀλλὰ συγχρόνως μὴ λησμονοῦσα ἡ ἑταιρεία ὅτι ἔχει ἀντικείμενον τῶν προσπαθειῶν τῆς τὰς ἀρχαιότητας ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἀνεξαιρέτως, δὲν ἠθέλησε νὰ περιορίσῃ τὰς ἐργασίας τῆς ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν μόνον, καὶ ἠρεύνησε καὶ ἐκ τῶν ἐκτὸς αὐτῶν ἀρχαίων λειψάνων τ' ἀξιώτερα τῆς ἐπιμελείας τῆς. Ὁ Λέων τῆς Χαιρωνίας, ζηθεὶς εἰς μνήμην τοῦ ἡρωικοῦ τῶν Βοιωτῶν ἱεροῦ λόχου, εἶχε κατακρημνισθῇ ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὡς μαρτυρῶν ὅτι εἶχον ἐκλείψει τότε αἱ ἀρεταὶ τὰς ὁποίας ἠνίττετο. Ἀλλ' ἀφοῦ τὰ θαύματα τῆς ἀρχαίας ἀνδρείας ἐπανελήφθησαν ὑπὸ τῶν νεωτέρων, ἦτον εὐλογον νὰ ἴσταιται πάλιν ἐπὶ τῆς ἀρχαίας του βάσεως ὁ Λέων οὗτος ἐνθυμίζων ὅτι ὁ Ἑλληὴν ἀποθνήσκει ἀλλὰ δὲν νικᾷται. Αἱ πρὸς ἀνέγερσίν του προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι ἐγένοντο, τὰ σωζόμενα τμήματα αὐτοῦ κατεμετρήθησαν ἐπιμελῶς, ὡς φαίνεται εἰς τὸν ἐνταῦθα ἐκτεθειμένον πίνακα, καὶ τὸ ἀνεπαρκὲς μόνον τῶν πόρων τῆς ἑταιρείας, ἐμπόδισε τὴν μέχρι τοῦδε ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου τούτου.

Ἐπίσης ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τῆς ἡ ἑταιρεία καὶ εἰς τοὺς Δελφοὺς, ὅπου ἐκτὸς τοῦ μαντείου, τοῦ Θεάτρου, τοῦ γυμνασίου, τῆς λέσχης, τῆς ὁποίας τὰ τεῖχη καλύπτουν ἐπιγραφαὶ παμπληθεῖς, εὐρέθησαν καὶ αἱ θέσεις τῶν τριῶν ἄλλων ναῶν τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Πausanias. Ἐξ αὐτῶν ὁ τῆς Ἀθηνᾶς Προνοίας σώζεται κατὰ μέγα μέρος καταπεπτωκὸς, καὶ ἡ ἑταιρεία ἐσκέφθη ν' ἀναλάβῃ τὴν δα-

πάνην τῆς ἀνεγέρσεώς του, ἅμα τὰ εἰσοδήματά της ἤθελον τὸ ἐπιτρέψει αὐτῇ.

Εἰς Πειραιᾷ ἀνεσκάφη μέγα μέρος τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου, ἰδίως δὲ τῶν ὀχυρωμάτων περὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς Ἀθήνας, καὶ εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας εὐρέθη μέγας ἀριθμὸς ἀγγείων καὶ ἐπιταφίων πετρῶν. Παρασιωπῶ τὰς πρὸς τὸ τελωνεῖον κειμένας βάσεις τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης [1] διότι αὗται ἦσαν γνωσταὶ πρὸ πολλοῦ.

Ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀγγείων, ἐπιγραφῶν καὶ ἀγαλμάτων μὲ τὰ ὅποια ἐπλούτισαν τὸ Ἑλληνικὸν μουσεῖον αἱ κατὰ τὴν Δῆλον, Αἴγιναν, τὰ Μέγαρα καὶ ἀλλαχοῦ ἀνασκαφαί, ἀναφέρω μόνον τὴν ἐπιγραφὴν ἣτις εὐρέθη περὶ τὰ Μακρὰ τεῖχη τῶν Ἀθηνῶν, καὶ πραγματεύεται περὶ τῆς οἰκοδομῆς αὐτῶν, ἀκόμῃ καὶ τὴν ἄλλην ἣτις πραγματευομένη περὶ τῶν νεωρίων τοῦ Πειραιῶς, δίδει πολλὰς περὶ τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηνῶν ιδέας.

Δύο ἄλλα περίεργα εὐρέματα δὲν δύναμαι νὰ παρατρέξω ἐν σιωπῇ, τὸ μὲν ἀγάλματος τέχνης ἀρχαίας, κατὰ τὴν Ἀττικὴν εὐρεθέντος καὶ φέροντος ἔχνη βαφῆς, περίεργου δὲ διότι ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἂν ὄχι πάντοτε, πολλὰκις ὁμῶς ἐχρωμάτιζον τ' ἀγάλματά των. Τὸ ἄλλο εὔρεμα χρεωστεῖται εἰς τὸν Κ. Οὐλερίχον, καὶ εἶναι τὸ τρόπαιον τῆς ἐν Δεύκτροις μάχης, γνωρισθὲν πρῶτον ἐκ τῆς θέσεώς του, ἣτις συμφωνεῖ μὲ τὴν περιγραφομένην ὑπὸ τῶν ἰσορικῶν, ἔπειτα δὲ καὶ ἐκ τοῦ σχήματος, παριστῶντος σηκὸν περιφερῇ φέροντα ἔξωθεν ἀσπίδων ἀπομιμήματα, καὶ περικλείοντα βωμὸν ἐφ' οὗ φαίνεται ἡ ἐπιγραφὴ **ΑΛΕΞΙΩΝ** ἥτοι τῶν Ἀλεξητηρίων θεῶν, κατάλληλος ἀναμφιβόλως εἰς τὴν περίστασιν δι' ἣν τὸ τρόπαιον ἀνηγέρθη.

Τοιαῦτα ὡς ἐν κεφαλαίῳ τὰ πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἀρχαιοτήτων μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Ἑλλάδα γεγόμενα. Οἱ φίλοι τῆς κλασικῆς τέχνης καὶ οἱ τῆς ἱστορίας ἐξετασταί, θέλουν,

ἐλπίζομεν, ἐπικροτήσῃ εἰς τ' ἀποτελέσματα τῶν μέχρι τοῦδε προσπαθειῶν μας, καὶ θέλουν δοξάσῃ μεθ' ἡμῶν τὴν ἡμέραν τῆς ἐλευθερώσεώς μας, ἥτις ἐν καιρῷ ἀπέδωκεν εἰς τὰς ἐμβριθεῖς των μελέτας ὅ,τι ἀκόμη ἐσώζετο τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πρὶν φθαρῇ ἀμετατρεπτὶ ἀπὸ τὴν χεῖρα τῆς βαρβαρότητος.

Ἐν τέλει χαίρει ἡ Ἐφορία δυναμένη ν' ἀναγγεῖλῃ εἰς τὰ συνελθόντα ἐνταῦθα τῆς Ἑταιρίας μέλη, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὡς καὶ κατὰ τὰ προλαβόντα, ἡ προσπάθεια τῶν ἐν Εὐρώπῃ πεπαιδευμένων ὑπὲρ αὐτῆς ζωηρῶς ἐξεφράσθη, ὅτι πολλὰ λαμπρὰ καὶ σεβάσμια ὀνόματα εἴτε ἐπὶ κοινωνικῷ βαθμῷ, εἴτε ἐπὶ φιλολογικῇ φήμῃ, κατεγράφησαν εἰς τοὺς καταλόγους τῆς, καὶ ὅτι τῇ ἐστάλησαν διαφόρων συγγραμμάτων δῶρα τοσοῦτω πολυτιμώτερα δι' αὐτήν, καθ' ὅσον εἶναι δείγματα ὅτι ὁ σκοπὸς καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς προσεκτῆθησαν τὴν εὐνοίαν τοῦ πεφωτισμένου κόσμου.

Ὁ ἔφορος τοῦ ἐν Λουγδούνῳ τῷ Βατανικῷ μουσείου τῶν ἀρχαιοτήτων Κ. Λεεμάνος ἔπεμψε πρὸς τὴν ἑταιρίαν, διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ὁλλάνδας, σύγγραμμα πολλοῦ λόγου ἄξιον, ἐπιγραφόμενον “μουσεῖον Αἰγυπτιακὸν,, καὶ ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ πεπαιδευμένου τούτου.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς ἐν Λισαβώνῃ ἀκαδημίας Κ. Ἰππότης Μεκέδος ἔπεμψε τ' ἀπομνημονεύματα τῆς ἀκαδημίας ἐκείνης, καὶ ἄλλα τινὰ αὐτὴν ἀφορῶντα φυλλάδια.

Ὁ Κ. Πελλιὼν, μέλος ἀνεπιζέλλον τῆς ἐταιρείας ταύτης ἐκτὸς ἄλλων συγγραμμάτων τὰ ὅποια πρὸ δύο ἐτῶν ἐπρόσφερε, τῇ πέμπει τακτικῶς τὴν ἀρκτῶαν ἐπιθεώρησιν [Revue du Nord] τῆς ὁποίας εἶναι ἐκδότης.

Ὁ πεπαιδευμένος Ὁλλανδὸς Κ. Λιμβούργ-Βράουερ ἔπεμψεν εἰς τὴν ἑταιρείαν τὸ ἀξιόλογον σύγγραμμά του περὶ τῶν προόδων τοῦ ἐξευγενισμοῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, καὶ ἄλλα φιλολογικά του πονήματα.

Ὁ Κ. Νέτσχερ, ὁμοίως ἐκ τῶν κάτω Χωρῶν, ἔπεμψε χειρόγραφα σχόλια καὶ Λατινικὴν μετάφρασιν τοῦ Ἰππολύτου τοῦ Εὐρυπίδου, καὶ ἄλλων ποιητικῶν τεμαχίων, κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ περιφήμου Οὐίτεβαχίου.

Ὁ Κ. Ῥάφν, γραμματεὺς τῆς ἐταιρείας τῶν ἀρχαιολόγων τῆς Ἀρκτου, ἔπεμψε διάφορα βιβλιάρια ὑπὸ τῆς ἐταιρείας ἐκδοθέντα περὶ τῶν Ἀμερικανικῶν ἀρχαιοτήτων.

Ὁ Κ. Φινλέϋ ἐπρόσφερεν ἀντίτυπα τοῦ περὶ Μαραθῶνος πονήματός του.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς ἐταιρείας ἠϋξησε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀπὸ 207 εἰς 335, ἀλλ' ἐσχάτως μόνον, ὥς αἱ συνδρομαὶ τῶν νεωστὶ προστεθέντων μελῶν δὲν δύνανται νὰ καταλογισθῶσι μετὰ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ παρόντος ἔτους, τὰ ὅποια, προελθόντα ἀπὸ τε τὰς τακτικὰς συνδρομὰς τῶν μελῶν, καὶ ἀπὸ ἑκτακτὰ δωρήματα ξένων, συνεποσόθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς μόνας δραχμὰς 2,717: 81, διότι μεγάλαι δυσκολίαι ἀπαντῶνται ὡς πρὸς τὴν τακτικὴν εἰσπραξιν τῶν συνδρομῶν τῶν ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης μελῶν, καὶ τὸ μέρος τοῦ λογιστικοῦ τοῦτο δὲν ἐδυνήθη νὰ τακτοποιηθῇ εἰσέτι κατὰ τὰς εὐχὰς μας. Ἡ δαπάνη τοῦ ἔτους συμποσοῦται εἰς δραχμὰς 2,513: 60 μένουσιν δὲ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἐταιρείας μόνον δραχ. 204: 21 ἐκτὸς τῶν εἰσέτι χρεωστούμενων.

Αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἐργασίαι εἰς τὴν Ἑλλάδα προώδευσαν μεγάλως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Τὰ μουσεῖα τῆς πατρίδος μας, καὶ ἐν γένει ἡ ἐπιστήμη ἐπλουτίσθη μὲ νέους θησαυροὺς πολυτίμους. Ἀλλ' ἡ ὕλη δὲν ἐξηντλήθη ἀκόμη καὶ ὅσον ἀφειδεῖς πόνου καὶ δαπάνης ἂν δειχθῶσιν ἢ τε Κυβέρνησις καὶ ἡ ἐταιρία, πολλῶν θέλουν ἔχει ἀκόμη ἐτῶν ἐργασίαν πρὶν προσφέρουν εἰς τὴν κινηθεῖσαν ἤδη περιέργειαν τῶν πεπαιδευμένων ὅλα τὰ πολύτιμα τῆς ἀρχαιότητος κειμήλια ὅσα περιέχει ἡ γῆ μας. Τὸ ἔργον τῆς ἐταιρείας ἀργεῖ ἀκόμη ν' ἀποπερατωθῇ, ἀλλὰ καὶ ὁ ζῆλος τῶν μελῶν τῆς ἐπιτείνεται ἀντὶ νὰ ἐξασθενῇται κατ' εὐθὺν λόγον τῆς ἀρκείας τῆς.